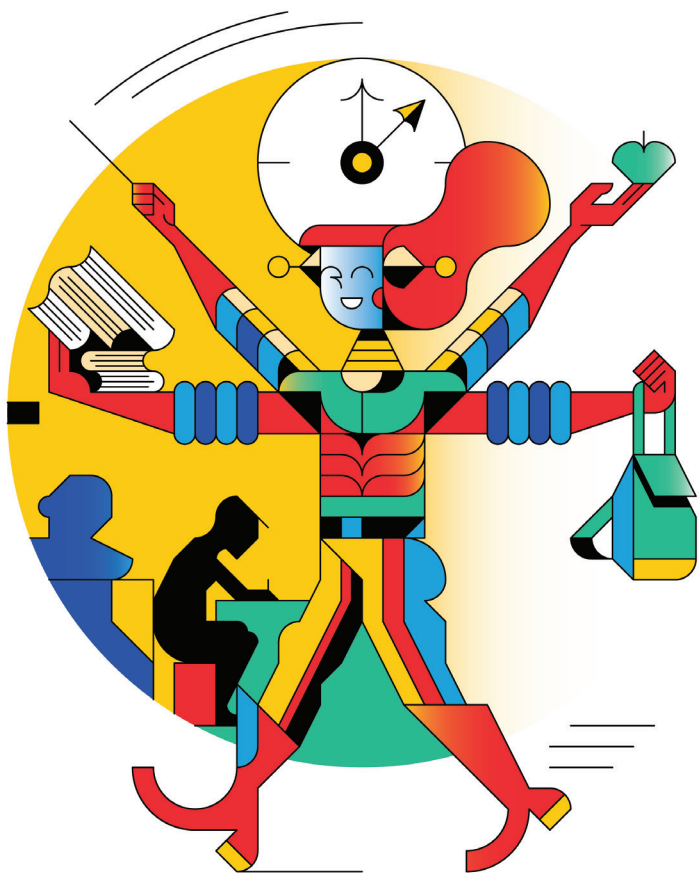

14. Een robot voor de klas

- **Zijn wij bijzonderder dan robots en computers?**

Stel je eens voor dat er nog veel meer kunstmatige intelligentie komt. En dat veel dingen die mensen nu nog doen, straks door computers en robots worden gedaan. Stel je voor dat computers straks mooiere muziek kunnen maken dan mensen, beter kunnen voetballen, lekkerder kunnen koken, beter les kunnen geven. Zou je dat dan erg vinden? Laat ik een concreet voorbeeld geven: zou je het erg vinden als er een robot voor de klas zou staan in plaats van een mens?

Ik zeg niet dat dit kan, hè! Hoewel ik me best kan voorstellen dat bepaalde taken van leraren door robots en computers kunnen worden overgenomen. Ik vraag je wat je ervan zou vinden.

En laat ik het versimpelen tot twee opties. Eén: je vindt het prima. Als computers beter lesgeven dan gewone leraren, dan is het toch goed om daar les van te krijgen? Twee: je vindt het een beetje eng. Wie zijn wij als mensen nog wanneer zo veel dingen door robots en computers worden gedaan, zelfs lesgeven?

Als je gaat voor optie twee – en dat zullen er heus een boel zijn – dan heb ik wel nog wat vragen voor je: Wat zou je ervan vinden als iemand die er heel anders uitziet dan jij voor de klas zou staan? Iemand die heel klein is. Of iemand met haren tot op de grond. Geen probleem, toch? Als die persoon goed les kan geven is er niks aan de hand. En wat nou als die leraar met lange haren echt heel anders is, en bijvoorbeeld van een andere planeet komt? Zou je het dan wel een probleem vinden? Ik zou niet weten waarom dat zo zou zijn. Wat maakt het nou uit waar een leraar vandaan komt? Als een marsmannetje goed kan lesgeven, dan is het toch niet erg of eng dat hij lesgeeft?

En als dat voor marsmannetjes geldt, dan geldt dat toch ook voor robots?! Zijn robots en marsmannetjes dan zo verschillend dat je het wel erg vindt als de ene voor de klas staat en niet als de andere voor de klas staat? Het zijn beide vreemde wezens die heel anders zijn dan wij. Kortom, waarom zou het beangstigend zijn als er robots voor de klas komen te staan?

Toch blijven mensen het bedreigend vinden wanneer robots en computers taken van mensen overnemen. Zeker als het taken zijn die wij tot voor kort als enigen konden uitvoeren. Ik denk dat zulke mensen denken of hopen dat wij als mens superbijzonder zijn. Het meest bijzondere wezen dat er bestaat. En we zijn ook best bijzonder. Er is (nog) niemand anders die kan praten, fietsen, muziek maken, schaken, schilderen en wat al niet. Bovendien denken die mensen dat niet voor niets: het geeft hun een gevoel van waarde. Als ze minder bijzonder zijn, dan voelen ze zich minder waard.

167

Wanneer je denkt dat je de meest bijzondere van de wereld bent, dan word je er ongelukkig van wanneer je de meest bijzondere niet meer bent. Maar als je er helemaal niet van uitging dat je zo bijzonder was, dan maakt het niet veel uit wanneer een ander ook bijzondere dingen kan.

Mensen kunnen van alles heel goed. Er zijn ook dingen waar we niet zo goed in zijn. Computers en robots kunnen ook van alles. En andere dingen kunnen ze helemaal niet, of niet zo goed. Wij zijn heus bijzonder. Maar kunstmatige intelligentie ook. En dat is helemaal niet eng of bedreigend.

Dankwoord

168

Er zijn een aantal mensen die ik wil bedanken omdat ze me geholpen hebben bij het schrijven van dit boek. Maar eerst wil ik mijn computer bedanken. Het is een MacBook Pro met 32GB aan werkgeheugen en een harde schijf van 4TB. Zonder hem (of haar) zou schrijven een stuk lastiger zijn. Verder mijn collega's aan Universiteit Leiden en in het bijzonder Maarten Lamers, die stevast mijn teksten leest. Niels Peek, Lisa Pothoven en Dick Bronk – voor het proeflezen van een eerste versie. Mirjam Bolt – ‘mijn’ redacteur. Johan de Vries voor een belangrijke leestip. Maus Bullhorst voor de geweldige illustraties. Het Cor Wit Fonds dat die illustraties heeft mogelijk gemaakt. En ten slotte Aafke Oldenbeuving, mijn vrouw.